

**RAPORT O STANIE
GOSPODARKI FINANSOWEJ
GMINY SOKOLNIKI**

Spis treści

1. Wstęp
2. Realizacja dochodów i wydatków budżetu w latach 2007 - 2009
 - 2.1. Dochody budżetu
 - 2.2. Wydatki budżetu
 - 2.3. Realizacja zadań inwestycyjnych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej
3. Wynik budżetu, przychody i rozchody
4. Nadwyżka operacyjna
5. Dług Gminy
6. Zobowiązania niewymagalne Gminy
7. Program naprawczy Gminy Sokolniki
8. Działalność opiniodawcza i nadzorcza
9. Budżet Gminy Sokolniki na 2010 rok
10. Podsumowanie
11. Zalecenia

1. Wstęp

Powodem opracowania raportu o stanie gospodarki finansowej Gminy Sokolniki jest pogarszająca się kondycja finansowa jednostki, a co za tym idzie, realna groźba utraty płynności finansowej przez Gminę. Na trudną sytuację finansową Gminy wpłynął fakt, iż wystąpiły istotne nieprawidłowości w realizacji zadań z udziałem środków unijnych, które skutkowały koniecznością zwrotu wcześniej otrzymanych środków i pożyczek na finansowanie tych zadań.

W związku z powyższym, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi, działając na podstawie art. 10a ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. Nr 55 poz.577 z późn.zm.) postanowiło o sporządzeniu raportu o stanie gospodarki finansowej Gminy Sokolniki, obejmującego lata 2007 – 2009 oraz plan budżetu na rok 2010. Przy sporządzaniu raportu wykorzystano dane wynikające z działalności nadzorczej, opiniodawczej i kontrolnej Izby, w tym zawarte w sprawozdaniach statystycznych oraz w protokole kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych, przeprowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Łodzi w okresie od 19 listopada do 15 grudnia 2009 roku.

2. Realizacja dochodów i wydatków budżetu w latach 2007 – 2009.

2.1. Dochody budżetu

Wyszczególnienie	Wykonanie (w złotych)			% wykonania planu		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1	2	3	4	5	6	7
I. Dochody ogółem z tego:	10 717 419,91	12 413 952,34	11 700 892,88	91,6	96,0	94,6
1. Dochody własne w tym:	3 481 207,86	3 886 861,23	3 384 370,5	103,7	98,0	87,2
Udział w podatku dochodowym	1 213 141,82	1 600 329,31	1 230 653,45	105,5	107,6	87,9
Wpływy z podatków	1 373 243,31	1 463 798,69	1 294 871,03	106,1	91,6	80,1
Dochody ze sprzedaży majątku	16 084,71	0,00	42 522,03	80,4	0,0	121,5
Pozostałe dochody własne	878 738,02	822 733,23	816 323,99	98,4	93,5	98,4
2. Dotacje ogółem	1 956 753,83	1 922 863,26	1 744 427,88	68,6	82,3	90,7
3. Inne źródła dochodów	508 849,22	1 137 855,85	10 490,50	71,2	97,7	0,0
4. Subwencje ogólne w tym:	4 770 609,00	5 466 372,00	6 561 604,00	100,0	100,0	100,0
część oświatowa subwencji ogólnej dla gmin	3 350 543,00	3 761 498,00	4 196 113,00	100,0	100,0	100,0
część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	20 074,00	32 534,00	59 775,00	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	1 399 992,00	1 672 340,00	2 265 750,00	100,0	100,0	100,0
Uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	39 966,00	0,0	0,0	100,0

Na rok 2007 dochody budżetu zaplanowano w kwocie 11.694.407,20 zł, a zrealizowano w wysokości 10.717.419,91 zł, co stanowiło 91,6% planu. Na kolejny rok budżetowy 2008 dochody uchwalono w kwocie 12.932.308,99 zł, a ich wykonanie stanowiła kwota 12.413.952,34 zł, tj. 96,0% planu. Dynamika wzrostu dochodów wykonanych w stosunku do roku poprzedniego

wyniosła 115,8%. Na rok 2009 zaplanowano dochody w wysokości 12.366.021,60 zł, a wykonano w kwocie 11.700.892,88 zł., co stanowiło 94,6% planu. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano spadek dochodów wykonanych o 5,7%.

We wszystkich latach objętych analizą wykonanie dochodów było niższe od planu. I tak w roku 2007 o 8,4 punktu procentowego, w roku 2008 o 4 punkty procentowe i 5,4 punktu procentowego w roku 2009. Wykonanie dochodów własnych budżetu w poszczególnych latach kształtowało się następująco:

- w roku 2007 – 3.481.207,86 zł, tj. 103,7 % planu,
- w roku 2008 – 3.886.861,23 zł, tj. 98,0 % planu,
- w roku 2009 – 3.384.370,50 zł, tj. 87,2 % planu.

Dynamika wzrostu dochodów własnych w roku 2008, w porównaniu z rokiem 2007, wyniosła 111,7%, natomiast w roku 2009 nastąpił spadek tych dochodów w stosunku do poprzedniego roku o 12,9 %. Znaczny wzrost powyższych dochodów w roku 2008 wiąże się ze wzrostem wpływów z tytułu udziałów w podatkach dochodowych (wzrost o 31,9%) oraz ze wzrostem wpływów z podatków (wzrost o 6,6%). Z kolei w roku 2009 nastąpił spadek wpływów ze źródeł wyżej wymienionych, co znalazło odbicie w wielkości uzyskanych dochodów własnych. Wpływy z udziałów w podatkach dochodowych zmniejszyły się w stosunku do roku poprzedniego o 23,1%, a wpływy z podatków o 11,5%.

Dochody podatkowe

Kształtowanie się dochodów podatkowych obrazuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie (w złotych)			% wykonania planu		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1	2	3	4	5	6	7
Podatek od nieruchomości	892 652,27	966 262,45	863 146,13	111,8	92,4	78,8
Podatek rolny	168 422,13	220 643,05	205 842,87	85,3	101,9	98,5
Podatek leśny	39 372,70	42 944,48	43 961,31	99,7	99,9	99,5
Podatek od środków transportowych	205 902,56	152 383,84	131 288,45	104,5	72,6	66,7
Podatek od działalności opłacany w formie karty podatkowej	1 629,80	1 500,00	1 604,00	32,6	50,0	106,9
Podatek od spadków i darowizn	3 419,00	14 336,30	11 793,93	48,1	130,3	78,6
Podatek od czynności cywilnoprawnych	61 844,85	65 728,57	37 234,34	123,7	95,3	67,7
Ogółem	1 373 243,31	1 463 798,69	1 294 871,03	106,1	91,6	80,1

Dochody z podatków w dochodach własnych stanowiły 39,4% w roku 2007. W następnym roku udział ten wyniósł 37,7 %, a w kolejnym - 38,3 %. Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości wyniosły 118.858,90 zł w roku 2007, w następnym roku wzrosły one do kwoty 161.413,69 zł, a w 2009 roku aż do kwoty 168.695,02 zł. Tendencję wzrostową odnotowano również w przypadku porównania kwot wynikających ze skutków obniżenia górnych stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień w podatku rolnym. Kwoty te w poszczególnych latach kształtowały się następująco:

- w 2007 – 30.873,41 zł,
- w 2008 – 103.010,77 zł,
- w 2009 – 104.929,32 zł.

W podatku od środków transportowych zmniejszyły się kwoty wynikające ze skutków obniżenia górnych stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień. W roku 2007 kwota ta wyniosła 59.998,79 zł, w roku 2008 - 54.662,20 zł, a w roku 2009 – 46.622,04 zł.

Dochody ze sprzedaży majątku

Dochody ze sprzedaży majątku Gminy nie miały istotnego wpływu na kształtowanie się dochodów Gminy. W roku 2007 uzyskano z tego tytułu dochody w wysokości 16.084,71 zł, co stanowiło 80,4% planu. Na 2008 rok dochody ze sprzedaży majątku nie były planowane i nie uzyskano wpływów z tego tytułu. W roku 2009 kwota wpływów ze sprzedaży majątku gminy wyniosła 42.522,03 zł, co stanowiło 121,5% planu.

Subwencja z budżetu państwa

W roku 2007 Gmina uzyskała subwencję z budżetu państwa w wysokości 4.770.609,00 zł. W następnym roku kwota tej subwencji wzrosła do wysokości 5.466.372,00 zł, a w 2009 zwiększyła się do kwoty 6.561.604,00 zł. Dynamika wzrostu tych kwot w stosunku do roku poprzedniego wyniosła 114,6% w roku 2008 i 120,0% w roku 2009. Udział subwencji w wykonanych dochodach ogółem wyniósł:

- w roku 2007 – 44,5%,
- w roku 2008 – 44,0%,
- w roku 2009 – 56,1%.

Dochody ze źródeł zagranicznych

W roku 2007 dochody ze źródeł zagranicznych stanowiły kwotę 707.119,22 zł, co stanowiło 49,5 % założonego planu. Stanowiły one 6,6 % wykonanych dochodów ogółem.

Z wyżej wymienionej kwoty na zadania bieżące przypadało 8.850 zł. Pozostała kwota to dochody na cele inwestycyjne. W szczególności były to środki:

- 248.270,00 zł w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju, na zadanie „Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury na cele turystyczne i kulturalne”,
- 449.999,22 zł, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Programu Sektora Żywnościowego oraz Rozwoju Obszarów Wiejskich, na zadanie „Adaptacja i wyposażenie budynków OSP na cele turystyczne i kulturalne w Starym Ochędzynie.

W roku 2008 kwota osiągniętych dochodów pochodzenia zagranicznego wyniosła 916.237,33 zł, tj. 99,5 % planu. Stanowiły one 7,4 % wykonanych dochodów ogółem. Z dochodów tych – 57.546,48 zł przypada na dochody na zadania bieżące. Kwota pozostała to dochody na potrzeby realizowanych inwestycji. Były to środki:

- w kwocie 408.690,85 zł w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, na realizację projektu „Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne”,
- w kwocie 450.000 zł, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwoju Obszarów Wiejskich, na realizację zadania „Modernizacja i adaptacja na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka.

W roku 2009 dochody ze źródeł zagranicznych wyniosły 90.752,11 zł i dotyczyły tylko zadań bieżących. Stanowiły tylko 0,8 % wykonanych dochodów ogółem.

Inne dochody ze źródeł krajowych

W roku 2007 dochodami budżetu Gminy były m.in. dotacje na współfinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków unijnych (45.140 zł), dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych (50.000 zł) oraz środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (24.773 zł). W roku 2008 jednostka uzyskała dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (56.000 zł), dotacje na współfinansowanie projektu realizowanego z udziałem środków unijnych (74.307,43 zł) , środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (199.700 zł) oraz środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (73.602 zł). W roku 2009 Gmina uzyskała środki na zadania bieżące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 10.490,50 zł.

2.2. Wydatki budżetu

Wyszczególnienie	Wykonanie (w złotych)			% wykonania planu		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem	11 416 747,16	13 145 260,48	10 976 772,16	90,8	95,0	82,0
z tego:						
Wydatki bieżące	8 569 981,41	9 821 283,44	10 492 879,29	95,9	94,4	84,7
w tym:						
wynagrodzenia wraz z pochodnymi	4 435 728,40	5 057 798,31	5 197 477,12	98,2	97,0	93,4
dotacje	297 733,02	553 454,67	738 016,45	94,9	99,0	96,7
wydatki na obsługę długu	291 074,56	392 582,59	435 864,65	99,7	98,5	99,6
pozostałe wydatki bieżące	3 545 445,43	3 817 447,87	4 121 521,07	92,9	90,1	73,3
Wydatki majątkowe	2 846 765,75	3 323 977,04	483 892,87	78,5	96,8	48,4

W roku 2007 zaplanowano wydatki w kwocie 12.568.286,20 zł, a wykonano w wysokości 11.416.747,16 zł, co stanowiło 90,8 % planu. W następnym roku budżetowym 2008 plan wydatków wynosił 13.843.644,99 zł, a ich wykonanie stanowiła kwota 13.145.260,48 zł tj. 95 % planu. Na rok 2009 zaplanowano wydatki budżetu w wysokości 13.393.016,60 zł, a wykonano w kwocie 10.976.772,16 zł, co stanowiło 82 % planu. W roku 2008 nastąpił wzrost wydatków wykonanych w stosunku do roku poprzedniego o 15,1 %. Natomiast spadek wydatków wykonanych w stosunku do roku poprzedniego odnotowano w 2009 roku o 16,5 %.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące budżetu na rok 2007 zaplanowano w kwocie 8.939.460,20 zł, a wykonano w wysokości 8.569.981,41 zł, tj. 95,9 % planu. Na kolejny rok budżetowy zaplanowano te wydatki w wysokości 10.408.033,99 zł, wykonując w wysokości 9.821.283,44 zł, co stanowi 94,4 % planu. W roku 2009 kwota uchwalonych wydatków bieżących wzrosła do 12.392.466,60 zł, ale ich wykonanie było znacznie niższe i wynosiło 10.492.879,29 zł tj. 84,7 % planu. Udział wydatków bieżących wykonanych w wydatkach wykonanych ogółem kształtował się następująco:

- w roku 2007 - 75,1 %,
- w roku 2008 – 74,7 %,
- w roku 2009 – 95,6 %.

Dynamika wykonania wydatków bieżących w roku 2008, w stosunku do poprzedniego wyniosła 114,6 %, a w roku 2009 w relacji do roku poprzedniego wskaźnik ten wyniósł 106,8 %.

W wydatkach bieżących kwota środków przeznaczonych na wynagrodzenia i pochodne w roku 2007 kształtowała się na poziomie:

- w roku 2007 – 4.435.728,40 zł, tj. 98,2 % planu,
- w roku 2008 – 5.057.798,31 zł, tj. 97,0 % planu,
- w roku 2009 – 5.197.477,12 zł, tj. 93,4 % planu.

W roku 2008 odnotowano wysoką dynamikę wzrostu tych wydatków, w relacji do roku poprzedniego 114 %. W kolejnym roku budżetowym także wystąpił wzrost tych wydatków, choć niższy, i wynosił 102,8 %. Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi stanowiły istotny udział w wydatkach bieżących. Wynosił on odpowiednio: 51,8 %, 51,5 % i 49,5 %.

Dotacje

Kwota dotacji udzielonych z budżetu Gminy w roku 2007 kształtowała się na poziomie 297.733,02 zł, co stanowiło 94,9 % założonego planu. W roku następnym kwota dotacji wykonanych wyniosła 553.454,67 zł tj. 99 % planu, a w kolejnym roku budżetowym wyniosła ona 738.016,45 zł, co stanowiło 96,7 % planu. W kwotach tych mieszczą się dotacje dla instytucji kultury, dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych realizujących zadania Gminy oraz dotacja przekazana innej gminie na realizację zadań wspólnych. Ponadto oprócz tych zadań w roku 2009 została także przekazana dotacja dla niepublicznej jednostki systemu oświaty.

Obsługa długu

Wydatki na obsługę długu poniesione w roku 2007 wyniosły 291.074,56 zł, co stanowi 99,7% planu. W roku 2008 wydatki te wzrosły do kwoty 392.582,59 zł, co stanowiło 98,5 % planu, a w kolejnym roku budżetowym wydatki te wzrosły do kwoty 435.864,65 zł. Wykonanie ich wyniosło 99,6 % planu. Z analizy powyższych kwot wynika, że wydatki na obsługę zadłużenia rosną. Dynamika ich wzrostu w 2008 roku, w stosunku do poprzedniego roku, wyniosła 134,9 %, w roku 2009 kształtowała się w wysokości 111 %.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe na rok 2007 zaplanowano w kwocie 3.628.826,00 zł, a wykonano w wysokości 2.846.765,75 zł, co stanowiło 78,4% planu. W strukturze planowanych wydatków ogółem, wydatki majątkowe stanowiły 28,9%, a w strukturze wykonanych - 24,9 %.

W roku 2007 realizowano m.in. zadania:

1. Modernizacja dróg gminnych (plan 355.370 zł),
2. Remont i wyposażenie sali Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwie Walichnowy (plan 545.158 zł)

3. Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku rowerowego w sołectwie Wiktorówek (plan 356.227 zł),
4. Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne (plan 636.232 zł),
5. Modernizacja i adaptacja na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka (plan 160.550 zł),
6. Zagospodarowania turystyczne Gminy Sokolniki (627.992 zł),
7. Budowa boisk sportowych wielofunkcyjnych o nawierzchni z trawy syntetycznej – Ochędzyn (plan 289.000 zł),
8. Adaptacja i wyposażenie budynków OSP na cele turystyczne i kulturalne w Starym Ochędzynie (plan 77.000 zł).

Wydatki majątkowe na rok 2008 zaplanowano w wysokości 3.435.611,00 zł, natomiast wykonano je w kwocie 3.323.977,04 zł (96,8 % planu). W strukturze planowanych i wykonanych wydatków, majątkowe stanowiły odpowiednio 24,8 % i 25,3%.

W roku 2008 realizowano m.in. zadania:

1. Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki (plan 2.085.942,0 zł),
2. Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne (plan 610.120 zł),
3. Budowa boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni z trawy syntetycznej (plan 237.300 zł).

W roku 2009 wydatki majątkowe zaplanowano w wysokości 1.000.550.00 zł, a zrealizowano w wysokości 483.892,87 zł, co stanowiło zaledwie 48,4 % planu. Wydatki majątkowe stanowiły tylko 7,5 % planowanych wydatków ogółem. Natomiast udział wykonanych wydatków majątkowych w wykonanych wydatkach ogółem wyniósł 4,4 %. Zadania inwestycyjne zaplanowane na rok 2009 to m.in.:

1. Rozbudowa stacji wodociągowej z ujęciem wody w miejscowości Sokolniki – 870.000 zł;
2. Budowa linii wodociągowych - 7.000 zł;
3. Modernizacja dróg gminnych, chodników, parkingów – 56.730 zł;
4. Ogrodzenie boisk przy Zespole Szkół Sokolniki - 15.000 zł;
5. Montaż drzwi zewnętrznych i wewnętrznych, odgromienie na obiekcie GOK Sokolniki – 33.050 zł.

Podsumowując powyższe, ustalono że Gmina w roku 2007 kontynuowała realizację 5 zadań inwestycyjnych, rozpoczętych w roku 2006, z udziałem środków unijnych. Była to:

1. Modernizacja i adaptacja obiektu na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka,
2. Adaptacja i wyposażenie budynku OSP na cele turystyczne i kulturalne w Ochędzynie Starym,
3. 3.Remont – modernizacja i wyposażenie Sali OSP w sołectwie Walichnowy,
4. Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku turystycznego w sołectwie Wiktorówek,
5. Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki.

Równocześnie Gmina w roku 2007 rozpoczęła realizację zadania „Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne”. W roku 2008 była kontynuowana realizacja tego zadania jak również zadania „Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki”. W rozdziale 2.3 została przedstawiona analiza zadań wykonywanych z udziałem środków unijnych.

2.3. Realizacja zadań inwestycyjnych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

W latach 2006-2008 Gmina Sokolniki realizowała 6 projektów z udziałem środków z funduszy Unii Europejskiej.

1. Modernizacja i adaptacja na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka

Umowa o dofinansowanie tego projektu między Samorządem Województwa Łódzkiego a Gminą Sokolniki podpisana została w dniu 10 stycznia 2006 roku (umowa nr 61412-UM 4500057/05). Zgodnie z §3 zawartej umowy beneficjentowi (Gmina Sokolniki) przyznano na podstawie złożonego wniosku o dofinansowanie projektu pomoc w wysokości 450.000,00 zł, jednak nie więcej niż 80% kwalifikowanych kosztów projektu.

Realizacja zadania obejmowała lata 2006 – 2007, a jego wartość wyniosła 615. 387,49 zł. Na realizację tego projektu, w okresie dwóch lat, Gmina otrzymała pożyczkę na prefinansowanie w łącznej kwocie 446.474,56 zł - na podstawie umowy zawartej między Gminą Sokolniki a Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Środki unijne na dofinansowanie tego projektu Gmina otrzymała w dniu 28 stycznia 2008 roku, a w dniu 29 stycznia 2008 roku spłacono pożyczkę w kwocie 446.474,56 zł.

.

W dniu 29 września 2006 roku przeprowadzona została przez Urząd Marszałkowski w Łodzi kontrola prawidłowości realizacji projektu z zawartą umową o dofinansowanie projektu. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej, kontrolą objęty był okres od 10 stycznia 2006 roku do 29 września 2006 roku. W okresie tym w wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w realizacji projektu.

W okresie od 18 kwietnia 2008 roku do 26 kwietnia 2008 roku została przeprowadzona przez Urząd Marszałkowski w Łodzi kontrola postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dotyczącego projektu „Modernizacja i adaptacja na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka”. Zamówienia publicznego na roboty budowlane objęte kontrolą udzielono w związku z realizacją projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej w wyniku weryfikacji dokumentacji o udzielenie zamówienia stwierdzono naruszenia ustawy Prawo zamówień publicznych nie mające wpływu na wynik postępowania.

2. Adaptacja i wyposażenie budynku OSP na cele turystyczne i kulturalne w Ochędzynie Starym

Umowa o dofinansowanie projektu zawarta została w dniu 10 stycznia 2006 roku pomiędzy Samorządem Województwa Łódzkiego a Gminą Sokolniki. Projekt realizowany był w zakresie działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”. Zgodnie z § 3 ww. umowy Gminie Sokolniki przyznano - na podstawie złożonego wniosku o dofinansowanie realizacji projektu - pomoc w wysokości 450.000 zł, jednak nie więcej niż 80% poniesionych kwalifikowanych kosztów projektu.

Zadanie realizowane było w latach 2006 - 2007. Wartość zadania wynosiła 524.703,25 zł. Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wyniosło 447 892,54 zł. Na dofinansowanie tego zadania Gmina uzyskała pożyczkę na prefinansowanie w wysokości 447.892,54 zł. Spłaty pożyczki dokonano 24 kwietnia 2007 roku, po uzyskaniu środków unijnych.

Kontrola postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, dotyczącego projektu „Adaptacja i wyposażenie budynku OSP na cele turystyczne i kulturalne w Ochędzynie Starym” przeprowadzona została w okresie od 28 kwietnia 2008 roku do 12 czerwca 2008 roku przez Urząd Marszałkowski w Łodzi. Zamówienia publicznego na roboty budowlane udzielono w związku z realizacją projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej w wyniku weryfikacji dokumentacji o udzielenie zamówienia stwierdzono liczne, w tym rażące, naruszenia ustawy Prawo zamówień publicznych.

Pismem z dnia 18 grudnia 2008 roku Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (pismo znak DW-61430-114/JD/08) wezwała Gminę Sokolniki do zapłaty zadłużenia wynikającego z umowy nr 61412-UM4500056/05 zawartej w dniu 10 stycznia 2006 roku, które (zgodnie z treścią wezwania) wynosiło na dzień 18 grudnia 2008 roku 551.360,00 zł, w tym: kapitał w wysokości 449.999,22 zł, odsetki (według stopy procentowej jak od zaległości podatkowych) w kwocie 101.360,78 zł. Zgodnie z treścią wezwania obowiązek zwrotu powstał w związku z naruszeniem §11 ust. 2 ww. umowy polegającym na nieprzestrzeganiu przez beneficjenta przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych.

W I półroczu 2009 roku Gmina dokonała zwrotu dotacji otrzymanej na realizację zadania w wysokości 450.000,0 zł oraz odsetek w kwocie 105.500,0 zł.

3. Remont - modernizacja i wyposażenie sali Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwie Walichnowy

Umowa o dofinansowanie projektu realizowanego w zakresie działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” zawarta została w dniu 31 października 2006 roku pomiędzy Samorządem Województwa Łódzkiego a Gminą Sokolniki (umowa nr 61412-UM4500102/06). Zgodnie z § 3 ww. umowy Gminie Sokolniki przyznano - na podstawie złożonego wniosku o dofinansowanie realizacji projektu - pomoc w wysokości 428.838,00 zł, jednak nie więcej niż 80% poniesionych kwalifikowanych kosztów projektu.

Zadanie realizowane było w latach 2006 – 2007. Wartość zrealizowanego zadania wynosiła 575 455,88 zł. Pożyczka na prefinansowanie tego zadania została udzielona Gminie w kwocie 424.170,31 zł na podstawie umowy zawartej z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

W dniu 26 listopada 2007 roku przeprowadzona została przez Urząd Marszałkowski w Łodzi kontrola w zakresie sprawdzenia dokumentacji poświadczającej poniesienie wydatków przedkładanej w ramach wniosku o płatność oraz weryfikacji faktu poniesienia wydatków, postępów i efektów realizacji projektu w miejscu jego realizacji.

W informacji pokontrolnej poza uwagami dotyczącymi błędów w wypełnieniu przez beneficjenta wniosku o płatność złożonego do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 25 czerwca 2006 roku nie wskazano nieprawidłowości dotyczących przedmiotu kontroli. Informację dotyczącą błędów we wniosku o płatność opatrzono uwagą „błędy w zakresie ww. ustaleń zostaną skorygowane na etapie weryfikacji wniosku Beneficjenta o płatność”.

Kontrola postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dotycząca tego projektu przeprowadzona została w okresie od 28 kwietnia 2008 roku do 26 czerwca 2008 roku przez Urząd Marszałkowski w Łodzi. Zamówienia publicznego na roboty budowlane objętego kontrolą udzielono w związku z realizacją projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004

-2006”. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej w wyniku weryfikacji dokumentacji o udzielenie zamówienia stwierdzono liczne naruszenia ustawy Prawo zamówień publicznych.

W dniu 6 sierpnia 2008 roku do Urzędu Gminy wpłynęło pismo Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi nr FR.I-MJ-3093/66/II/2006/2008 w sprawie odstąpienia od umowy. Z powyższego pisma wynikało, że w dniach 28 kwietnia – 26 czerwca 2008 roku przeprowadzona została kontrola zamówień publicznych przy realizacji projektu pt. „Remont – modernizacja i wyposażenie sali Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwie Walichnowy” i w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami określonymi w informacji pokontrolnej nr 5 z dnia 26 czerwca 2008 roku odstąpiono od umowy o dofinansowanie projektu nr 61412-UM4500102/06 z dnia 31 października 2006 roku.

W dniu 26 sierpnia 2008 roku przekazano środki z rachunku budżetu Gminy w kwocie 424.170,31 zł na rachunek pożyczki na prefinansowanie (WB 195/08), natomiast w dniu 29 sierpnia 2008 roku nastąpiła spłata pożyczki – 424.170,31 zł (WB 202/08).

Pismem nr DWRR-064-3383/08/MST z dnia 24 września 2008 roku poinformowano Gminę Sokolniki, że przesłanka z art. 211 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych została spełniona, ponieważ spłaty pożyczki dokonano ze środków własnych oraz że bank nie będzie naliczał odsetek ustalonych jak dla zaległości podatkowych.

4. Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku turystycznego w sołectwie Wiktorówek

Umowa o dofinansowanie projektu realizowanego w zakresie działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” zawarta została w dniu 10 stycznia 2006 roku pomiędzy Samorządem Województwa Łódzkiego a Gminą Sokolniki (umowa nr 61412-UM4500058/05). Zgodnie z §3 ww. umowy Gminie Sokolniki przyznano - na podstawie złożonego wniosku o dofinansowanie realizacji projektu - pomoc w wysokości 448.000,00 zł, jednak nie więcej niż 80% poniesionych kwalifikowanych kosztów projektu.

Zadanie to o wartości 576 222,85 zł, realizowano w latach 2006 – 2007. Otrzymana pożyczka z budżetu państwa na prefinansowanie, w okresie dwóch lat, wyniosła 448.000 zł.

W dniu 14 grudnia 2007 roku przeprowadzona została przez Urząd Marszałkowski w Łodzi kontrola w zakresie prawidłowości i skuteczności realizacji projektu na podstawie dokumentów załączonych przez beneficjenta o płatność końcową. W wyniku kontroli ustalono, między innymi, iż dziennik pobyków na budowie inspektora nadzoru inwestorskiego nie zawierał wszystkich wpisów oraz zakup przez beneficjenta kotła grzewczego firmy „Zębiec”, mimo wskazania w specyfikacji istotnych warunków zamówienia kotła firmy Vissman. W związku z rozbieżnością dotyczącą zakupu kotła wszczęta została kontrola doraźna prawidłowości przeprowadzenia procedury zamówień publicznych.

W okresie od dnia 18 stycznia 2008 roku do 26 lutego 2008 roku przeprowadzona została kontrola postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dotyczące projektu „Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku turystycznego w sołectwie Wiktorówek” przez Urząd Marszałkowski w Łodzi. Zamówienia publicznego na roboty budowlane objętego kontrolą udzielono w związku z realizacją projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej w wyniku weryfikacji dokumentacji o udzielenie zamówienia stwierdzono liczne, w tym rażące, naruszenia ustawy Prawo zamówień publicznych.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w wyniku kontroli zamówień publicznych przeprowadzonej przez Urząd Marszałkowski w Łodzi, wskazanymi w informacji pokontrolnej nr 1 z dnia 4 kwietnia 2008 roku Samorząd Województwa Łódzkiego złożył w dniu 16 maja 2008 roku oświadczenie o odstąpieniu od umowy nr 61412-UM450058/05 z dnia 10 stycznia 2006 roku o dofinansowanie ww. projektu.

Zatem, biorąc powyższe pod uwagę wystąpiła konieczność dokonania spłaty uzyskanej pożyczki na prefinansowanie. Spłata tej pożyczki nastąpiła w dniu 29 sierpnia 2008 roku.

W dniu 1 września 2008 roku Gmina Sokolniki otrzymała do wiadomości pismo Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi FR.I-MJ-3039/104/I/2005/2008 z dnia 29 sierpnia 2008 roku, w którym zawarto informację, że inwestycja „Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku turystycznego w sołectwie Wiktorówek” została zrealizowana zgodnie z zakresem rzeczowym umowy.

Pismem nr DWRR-064-3383/08/MST z dnia 24 września 2008 roku poinformowano Gminę Sokolniki, że przesłanka art. 211 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych została spełniona, ponieważ spłaty pożyczki dokonano ze środków własnych oraz, że bank nie będzie naliczał odsetek ustalonych jak dla zaległości podatkowych.

5. Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne

Umowa o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego została zawarta (umowa nr Z/2.10/III/3.2/25/06/U/303/06) w dniu 8 grudnia 2006 roku pomiędzy Gminą Sokolniki a Wojewodą Łódzkim. Na podstawie tej umowy Gmina Sokolniki uzyskać miała pomoc w kwocie nie wyższej niż 778.700 zł (wydatki kwalifikowane) w tym środki z Funduszu w kwocie nie większej niż 658.900 zł oraz środki budżetu państwa w kwocie nie większej niż 119.800 zł. . W wyniku podpisania w dniu 20 sierpnia 2007 roku aneksu nr 1 do przedmiotowej umowy zmieniły się kwoty dofinansowania w następujący sposób: kwota dofinansowania z 778.700 zł na 776.510,35 zł, środki pochodzące z funduszu z 658.900 zł na 657.047,22 zł, środki pochodzące z budżetu państwa z 119.800 zł na 119.463,13 zł.

Zadanie powyższe realizowane było w latach 2007 – 2008, a jego wartość wyniosła 1.231.775,95 zł. Na realizację tego projektu, w okresie dwóch lat, uzyskano pożyczkę na prefinansowanie z Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 654.847,21 zł. Spłaty tej pożyczki zostały dokonane, po uzyskaniu środków unijnych, w następujących terminach: 19 września 2007 roku – 248.270 zł, 15 maja 2008 roku – 173.490,49 zł, 10 października 2008 roku – 233.086,72 zł. Na dofinansowanie tego zadania Gmina uzyskała także środki z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 119.447,43 zł

W dniu 27 sierpnia 2008 roku została przeprowadzona przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi kontrola końcowa projektu „Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne” zrealizowanego przez Gminę Sokolniki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Przedmiotem kontroli było:

- potwierdzenie zgodności realizowanego projektu z zawartą umową o jego dofinansowanie,
- sprawdzenie faktycznego zakresu rzeczowego realizacji projektu i weryfikacja dokumentów dotyczących projektu w miejscu jego realizacji,
- sprawdzenie prawidłowości przekazanych przez beneficjenta kopii dokumentów jako załączników do wniosku o płatność (zgodność kopii z oryginałami),
- potwierdzenie kwalifikowalności wydatków ujętych we wniosku o płatność, w szczególności faktu ich poniesienia i dostarczenia współfinansowanych dostaw, robót i usług,
- sprawdzenie ujęcia poniesionych wydatków w systemie finansowo-księgowym i prawidłowości oznaczenia środków otrzymywanych w ramach ZPORR,
- sprawdzenie wypełnienia przez beneficjenta obowiązków w zakresie promocji i informacji dotyczących projektu.

Zgodnie z punktem 7 informacji pokontrolnej zespół kontrolujący nie wniósł uwag do realizacji projektu, cel projektu - zdaniem zespołu kontrolującego - został osiągnięty.

W dniu 3 czerwca 2009 roku została przeprowadzona kontrola doraźna przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi dotycząca ww. projektu. Kontrola ta została przeprowadzona na zlecenie Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej prowadzone czynności kontrolne obejmowały w szczególności:

- potwierdzenie zgodności realizowanego projektu z zawartą umową o jego dofinansowanie,
- sprawdzenie faktycznego zakresu rzeczowego realizacji projektu i weryfikację dokumentów dotyczących projektu w miejscu jego realizacji,
- potwierdzenie kwalifikowalności wydatków ujętych we wnioskach o płatność, w szczególności faktu ich poniesienia.

Informacja pokontrolna zawiera stwierdzenie końcowe o treści „zespół kontrolujący nie potwierdził prawidłowej realizacji projektu. Okoliczności ujawnione w trakcie kontroli wskazują na zasadność rozwiązania umowy o dofinansowanie”. Wspomniane wyżej okoliczności wskazane przez kontrolę przeprowadzoną przez Łódzki Urząd Wojewódzki to:

- niezgodne ze zobowiązaniem wynikającym z zawartej umowy zaniechanie przez beneficjenta poinformowania Instytucji Pośredniczącej o innych projektach finansowanych z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub innych funduszy Unii Europejskiej,
- niezgodne ze zobowiązaniem wynikającym z umowy doprowadzenie przez Beneficjenta do nakładania się pomocy z funduszy pomocowych,
- naruszenie przez beneficjenta procedur udzielania zamówień publicznych,
- niezgodne ze zobowiązaniem wynikającym z umowy niezapewnienie przez beneficjenta właściwych środków informacyjnych i promocyjnych,
- nie doszło do prawidłowego zakończenia realizacji projektu, określonego we wniosku o dofinansowanie, z uwagi na brak możliwości zgodnego z prawem użytkowania pomieszczeń na poddaszu użytkowym oraz w części parteru budynku Gminnego Ośrodka Kultury; cel projektu nie został osiągnięty

Umowa na dofinansowanie ww. projektu (umowa nr Z/2.10/III/3.2/25/06/U/303/06) zawarta w dniu 8 grudnia 2006 roku pomiędzy Gminą Sokolniki a Wojewodą Łódzkim została rozwiązana przez Wojewodę Łódzkiego z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia w dniu 2 września 2009 roku - pismo znak FE.II/07134/562/SR/09. Rozwiązanie nastąpiło w związku z nieprawidłowościami potwierdzonymi przez ww. kontrolę doraźną, przeprowadzoną przez pracowników Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego.

W dniu 16 października do Urzędu Gminy w Sokolnikach wpłynęło od Wojewody Łódzkiego wezwanie do zwrotu nadpłaconej kwoty z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 656.960,85 zł oraz środków budżetu państwa w wysokości 119.447,43 zł (pismo znak FE.III/07134/427/KB/2009 z datą 12 października 2009 roku). Zgodnie z treścią wezwania zarówno środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jak i środki z budżetu państwa należy zwrócić w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowej naliczone zgodnie z zestawieniem:

środki z EFRR

należność główna	data refundacji (data naliczania odsetek)
248.270,00	18.09.2007
173.208,77	13.05.2008
235.482,08	09.10.2008
656.960,85	-----

środki z budżetu państwa

należność główna	data refundacji (data naliczania odsetek)
21.111,00	18.09.2007
24.029,00	13.05.2008
1.608,00	09.10.2008
72.699,43	23.10.2008
119.447,43	-----

Wójt Gminy pismem z dnia 19 października 2009 roku zwrócił się do Dyrektora Wydziału Zarządzania Funduszami Europejskimi Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi z wnioskiem o:

- 1) odroczenie terminu spłaty otrzymanych środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 656.960,85 zł na realizację projektu „Modernizacja i adaptacja obiektu gminnego ośrodka kultury na cele turystyczne i kulturalne” do 15 lutego 2010 roku,
- 2) rozłożenie spłaty całości zobowiązań na 10 równych rat począwszy od 15 lutego 2010 roku
- 3) umorzenie odsetek.

Pismo Wójta Gminy z dnia 19 października 2009 roku w sprawie odsunięcia w czasie płatności zostało także skierowane do Wojewody Łódzkiego o:

- 1) odroczenie terminu spłaty otrzymanych środków z budżetu państwa w kwocie 119.447,43 zł na realizację projektu „Modernizacja i adaptacja obiektu gminnego ośrodka kultury na cele turystyczne i kulturalne” do 15 lutego 2010 roku,
- 2) rozłożenie spłaty całości zobowiązań na 10 równych rat począwszy od 15 lutego 2010 roku,
- 3) umorzenie odsetek.

Decyzją Nr 1/2010 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 stycznia 2010 roku odroczono termin zwrotu otrzymanych środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 656.960,85 zł oraz dotacji celowej z budżetu państwa w ramach współfinansowania krajowego w kwocie 119.447,43 zł. Postanowiono o rozłożeniu całości zobowiązania wraz z odsetkami na 5 rat, począwszy od 16 lutego 2010 roku do dnia 16 czerwca 2010 roku.

6. Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki

Umowa o dofinansowanie projektu została zawarta (umowa nr Z/2.10/III/3.1/26/06/U/304/06) w dniu 8 grudnia 2006 roku pomiędzy Gminą Sokolniki a Wojewodą Łódzkim. Projekt realizowany był przez Gminę Sokolniki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Na podstawie tej umowy i aneksów do tej umowy Gmina Sokolniki miała uzyskać pomoc w kwocie nie wyższej niż 1.158.778,91 zł (wydatki kwalifikowane) w tym środki z Funduszu w kwocie nie większej niż 980.505,23 zł oraz środki z budżetu państwa w kwocie nie większej niż 178.273,68 zł.

Zadanie realizowane było w latach 2006 – 2008, a jego wartość wynosiła 2.247.358,56 zł. Na realizację tego zadania, w okresie dwóch lat Gmina uzyskała pożyczkę na prefinansowanie w łącznej kwocie 975.301,30 zł. Do końca 2009 roku pożyczka ta nie została spłacona.

W dniu 4 lipca 2008 roku została przeprowadzona kontrola doraźna przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi dotycząca ww. projektu zrealizowanego przez Gminę Sokolniki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej prowadzone czynności kontrolne obejmowały w szczególności:

- sprawdzenie zgodności z oryginałem i weryfikacja przekazanych przez beneficjenta kopii zgłoszeń wykonania robót budowlanych dla stoku narciarskiego, lodowiska, ściany wspinaczkowej i skateparku, stanowiących załączniki do wniosku o dofinansowanie,
- sprawdzenie faktycznego zakresu wykonania ww. projektów,
- sprawdzenie zgodności realizowanego projektu z zawartą umową o jego dofinansowanie (w zakresie wskazanym powyżej),
- sprawdzenia wypełnienia przez beneficjenta obowiązków w zakresie przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko oraz promocji obiektu.

Informacja pokontrolna podpisana została przez Wójta Gminy i pracowników Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w dniu 29 września 2008 roku. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej w związku z pismem beneficjenta z dnia 11 września 2008 roku (znak BOI.3030-6/06) beneficjent poinformował IP ZPORR o rezygnacji z wykonania w ramach przedmiotowego projektu ściany wspinaczkowej i skateparku, beneficjent zrezygnował również z wykonania w ramach projektu stoku narciarskiego wraz z wyciągiem - w związku z czym IP ZPORR odstąpił od ustaleń pokontrolnych informacji w wersji roboczej dotyczących ww. obiektów. W wyniku interwencji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Wieruszowie, w przypadku lodowiska i stoku narciarskiego wraz z wyciągiem, beneficjent podjął działania naprawcze mające na celu doprowadzenie obiektów do stanu zgodnego z wymogami prawa budowlanego i ochrony środowiska.

W dniu 21 lipca 2009 roku przeprowadzona została przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi kontrola na zakończenie realizacji ww. projektu zrealizowanego przez Gminę Sokolniki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z treścią informacji pokontrolnej prowadzone czynności kontrolne obejmowały w szczególności:

- potwierdzenie zgodności realizowanego projektu z zawartą umową o jego dofinansowanie,
- sprawdzenie faktycznego zakresu rzeczowego realizacji projektu i weryfikację dokumentów dotyczących projektu w miejscu jego realizacji,

- sprawdzenie prawidłowości przekazanych przez Beneficjenta kopii dokumentów jako załączników do wniosków o płatność (zgodność kopii z oryginałami),
- potwierdzenie kwalifikowalności wydatków ujętych we wnioskach o płatność, w szczególności faktu ich poniesienia,
- sprawdzenie ujęcia poniesionych wydatków w systemie finansowo-księgowym i prawidłowości oznaczenia środków otrzymanych w ramach ZPORR,
- sprawdzenie ujęcia poniesionych przez Beneficjenta obowiązków w zakresie promocji i informacji dotyczących projektu.

W dniu 17 listopada 2009 roku Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi skierował do Gminy Sokolniki informację pokontrolną (w wersji roboczej) z przeprowadzonej kontroli na zakończenie realizacji projektu numer 26/2006 pn. „Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki” w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Informacja pokontrolna zawierała, następujące wnioski:

- cel projektu nie został osiągnięty, w szczególności na skutek zrealizowania projektu niezgodnie z właściwymi przepisami prawa, co zostało potwierdzone przez Łódzkiego Kuratora Oświaty oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Wieruszowie. Inwestycja utraciła planowany walor turystyczny z powodu braku możliwości prowadzenie Centrum Rekreacyjno - Turystycznego w Zespole Szkół w Pichlicach w zakresie opisanym we wniosku o dofinansowanie i załącznikach. Beneficjent nie ma również możliwości przewożenia osób (turystów) pomiędzy Pichlicami a Starym Ochędzynom przy wykorzystaniu sprzętu zakupionego w ramach projektu;
- z uwagi na bardzo dużą skalę naruszeń przepisów o zamówieniach publicznych, mających poważny wpływ na przebieg i wynik poszczególnych postępowań, nie ma możliwości zastosowania wskaźników wynikających z dokumentu pn. „Wymierzanie korekt finansowych za naruszenie prawa zamówień publicznych związanych z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE”;
- refundacja wydatków, poniesionych we wskazanych okolicznościach przez Gminę Sokolniki, spowodowałaby istotną szkodę w budżecie wspólnoty. W celu zapobieżenia powstania tejże szkody należy uznać niekwalifikowalność całości wydatków związanych z projektem;
- beneficjent powinien rozważyć czy z racji konstrukcji hali namiotowej możliwe jest bezpieczne użytkowanie tego obiektu w okresie zimowym. Zaleganie śniegu na połaci dachowej stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi;
- mając na względzie stwierdzone naruszenia przepisów o zamówieniach publicznych, stwierdzone przez stosowne organy naruszenia przepisów prawa w związku z realizacją projektu, okoliczności skutkujące niekwalifikowalnością ciągnika rolniczego wraz z przyczepą

do przewozu osób, okoliczności wskazujące na możliwość popełnienia przestępstw, Instytucja Pośrednicząca rozwiąże umowę o dofinansowanie projektu z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia.

Umowa na realizację powyższego zadania została rozwiązana, co wynika z pisma Wojewody Łódzkiego z dnia 22 stycznia 2010 roku, skierowanego do Wójta Gminy. Rozwiązanie umowy nastąpiło z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia. Zatem pożyczkę na prefinansowanie zadania Gmina będzie musiała zwrócić z własnych środków.

Zestawienie zaciągniętych przez Gminę Sokolniki pożyczek na prefinansowanie w latach 2006-2009

lp.	Nazwa projektu	kwota otrzymanej pożyczki	kwota zwróconej pożyczki	w tym z środków własnych	kwota pożyczki na dzień 31.12.2006	kwota pożyczki na dzień 31.12.2007	kwota pożyczki na dzień 31.12.2008	kwota pożyczki na dzień 31.12.2009
1	„Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku rowerowego w sołectwie Wiktorówek”	448 000,00	448 000,00	448 000,00	173 660,80	448 000,00	0,00	0,00
2	„Adaptacja i wyposażenie budynków OSP na cele turystyczne i kulturalne w Starym Ochędzynie”.	447 892,54	447 892,54	0,00	447 892,54	0,00	0,00	0,00
3	„Modernizacja i adaptacja cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka”	446 474,56	446 474,56	0,00	322 472,04	446 474,56	0,00	0,00
4	„Remont – modernizacja i wyposażenie sali Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwie Walichnowy”	424 170,31	424 170,31	424 170,31	0,00	424 170,31	0,00	0,00
5	„Zagospodarowanie turystyczne gminy Sokolniki”	975 301,30	0,00	0,00	0,00	55 693,00	975 301,30	975 301,30
6	„Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne”	654 847,21	654 847,21	0,00	0,00	89 406,30	0,00	0,00
	Razem	3 396 685,92	2 421 384,62	872 170,31	944 025,38	1 463 744,17	975 301,30	975 301,30

Analizując powyższe, należy stwierdzić że Gmina w 3 przypadkach została obciążona zwrotem otrzymanych wcześniej pożyczek. Pożyczki na prefinansowanie zadań: „Budowa zaplecza turystycznego oraz modernizacja szlaku rowerowego w sołectwie Wiktorówek” oraz „Remont – modernizacja i wyposażenie Sali Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwie Walichnowy” w łącznej kwocie 872.170,31 zł, zostały spłacone ze środków Gminy. Ponadto na Gminie ciąży

jeszcze do spłaty pożyczka dotycząca prefinansowania zadania „Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki” w kwocie 975.301,30 zł. Natomiast w roku 2009 Gmina również zwróciła wcześniej uzyskane środki na realizację zadania pn. „Adaptacja i wyposażenie budynków OSP na cele turystyczne i kulturalne w Starym Ochędzynie” w wysokości 450.000 zł wraz z odsetkami w kwocie 105.500 zł. W roku 2010 Gmina zobowiązana jest zwrócić środki otrzymane na realizację zadania „Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury na cele turystyczne i kulturalne” wraz z odsetkami. Kwota główna zobowiązania ogółem wynosi 776.408,28 zł.

3. Wynik budżetu, przychody i rozchody

Wynik budżetu

We wszystkich latach 2007 – 2009 Gmina planowała wydatki w kwotach przewyższających planowane dochody. W roku 2007 planowany deficyt budżetu wynosił 873.879,00 zł. Na etapie wykonania budżetu deficyt ten wyniósł 699.327,25 zł (80 % planu). Na rok 2008 uchwalony deficyt budżetu wyniósł 911.336,0 zł, a wykonanie tego deficytu stanowi kwota 731.308,14 zł (80,2% planu). Natomiast deficyt budżetu zaplanowany na rok 2009 wyniósł 1.026.995,00 zł. Jednakże zupełnie inaczej ukształtowała się sytuacja na koniec 2009 roku na etapie wykonania, bowiem rok ten zamknął się nadwyżką dochodów nad wydatkami w wysokości 724.120,72 zł. Na taki stan budżetu wpłynął fakt, iż Gmina nie zrealizowała zaplanowanych przychodów budżetu z tytułu obligacji i stąd zmuszona była do ograniczenia wydatków by mogła wyasygnować z dochodów środki na spłatę zaplanowanych rozchodów.

Przychody budżetu

Przychody budżetu na rok 2007 zaplanowano w kwocie 2.958.097,00 zł. Z tej kwoty – 1.588.459,00 zł przypada na przychody związane z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Realizacja przychodów ogółem wyniosła 2.126.770,48 zł (71,9 % planu) Na takiej realizacji tych przychodów zaważyło m.in. niewykonanie przychodów z tytułu pożyczek na prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków unijnych. W roku 2008 przychody budżetu zaplanowano w kwocie 3.363.919,00 zł. Na tę kwotę składają się pożyczki zaciągane na finansowanie zadań z udziałem środków unijnych (1.244.184,00 zł), planowane do wyemitowania obligacje (2.110.000,00 zł) oraz wolne środki. Realizacja ogólnej kwoty przychodów wyniosła 3.205.315,18 zł (95,3 % planu). Źródłem przychodów były pożyczki na prefinansowanie zadań w kwocie 1.236.779,21 zł (99,40 % planu), wpływy z wyemitowanych obligacji w kwocie 1.910.000,00 zł (90,52 % planu) oraz wolne środki.

Przychody budżetu na rok 2009 zaplanowano w kwocie 1.700.000,00 zł. Jednakże, w warunkach trudnej sytuacji finansowej Gminy i groźby utraty płynności finansowej, tego zamierzenia nie udało się zrealizować.

Rozchody budżetu

Na rok 2007 zaplanowano rozchody budżetu związane ze spłatą rat kredytów i pożyczek w kwocie 2.084.218,00 zł. W tej kwocie planowana była spłata pożyczek na prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków unijnych w kwocie 1.411.473,00 zł. Realizacja rozchodów budżetu ukształtowała się na poziomie 1.368.907,24 zł (65,7 % planu), a spłata pożyczek na prefinansowanie została zrealizowana w 49,32 % planu w kwocie 696.162,54 zł. Nie zostały zatem w pełni wykonane zaplanowane rozchody budżetu związane ze spłatą pożyczek na prefinansowanie. W kwocie spłat mieści się spłata pożyczki zaciągniętej na zadanie realizowane w Ochędzynie Starym i częściowa spłata pożyczki na zadanie realizowane w Gminnym Ośrodku Kultury w Sokolnikach. Na spłatę tych pożyczek Gmina uzyskała środki unijne.

Na rok 2008 rozchody budżetu zaplanowano w kwocie 2.452.583,00 zł. Z tej kwoty 1.725.223,00 zł przypada na zaplanowane spłaty pożyczek na prefinansowanie zadań wykonywanych z udziałem środków unijnych. Wykonanie rozchodów budżetu wyniosło 2.452.581,00 zł (99,99 % planu).

W roku 2009 uchwalone rozchody budżetu kształtowały się na poziomie 673.005,00 zł, a ich wykonanie stanowiła kwota 673.005,92 zł..

Z powyższej analizy wynika, że niewykonanie rozchodów budżetu dotyczyło tylko roku 2007 i wiązało się z niedokonaniem zaplanowanych spłat pożyczek na prefinansowanie.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie planowanych i wykonanych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami.

Wyszczególnienie	2007 plan	2007 wykonanie	2008 plan	2008 wykonanie	2009 plan	2009 wykonanie
1. Spłaty kredytów i pożyczek w tym:	2.084.218,00	1.368.907,24	2.452.583,00	2.452.581,00	673.005,00	673.005,92
Spłata pożyczek na prefinansowanie	1.411.473,00	696.162,54	1.725.223,0	1.725.222,08	-	-
2. Odsetki	289.290,00	288.516,42	387.093,00	381.226,42	434.000,00	432.404,67
Ogółem	2.373.508,00	1.657.423,66	2.839.676,00	2.833.807,42	1.107.005,00	1.105.410,59

Z powyższej tabeli wynika, że planowane spłaty w roku 2007 odbiegały od rzeczywistych spłat wykonanych w tym roku. Różnica ta dotyczyła spłat pożyczek na prefinansowanie zadań. W latach 2008 – 2009 spłaty były realizowane, poza niewielkimi odchyleniami, zgodnie z założonym

planem. Relacja planowanych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami do planowanej kwoty dochodów w roku 2007 kształtowała się w wysokości 20,30 %, po odliczeniu spłat pożyczek na prefinansowanie zadań, relacja ta wynosiła 8,23%. Oznacza to, że spełnione zostały wymogi wynikające z art. 169 ust.1 i ust.3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych. W świetle tych przepisów, uwzględniając odliczenia, próg graniczny wynosi 15 %. W następnym roku budżetowym 2008 relacja planowanych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami do planowanych dochodów budżetu wynosiła 21,96 %, wskaźnik po odliczeniu kształtował się na poziomie 8,62 %. W roku 2009 powyższa relacja, bez odliczeń, kształtowała się na poziomie 8,95 %.

Relacja rzeczywistych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami do planowanych dochodów budżetu kształtowała się następująco:

- w roku 2007 – 14,17 %, po uwzględnieniu wyłączenia wynikającego z art.169 ust.3 ustawy z dnia 30.06.2005 roku o finansach publicznych, wskaźnik ten wynosił 8,22 %,
- w roku 2008 – 21,91 %,po uwzględnieniu ww. wyłączenia wskaźnik ten wynosił 8,57%,
- w roku 2009 – 8,94 %.

Zatem przedstawione wyżej relacje spełniają wymogi art.169 ust.1 i ust.3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych.

4. Nadwyżka operacyjna

Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi stanowi: nadwyżkę operacyjną w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich lub deficyt operacyjny w przypadku ujemnego wyniku operacyjnego. W latach 2007 – 2009 nadwyżka operacyjna wynosiła:

- 1.303.171,57 zł w roku 2007;
- 1.324.978,62 zł w roku 2008;
- 1.165.491,56 zł w roku 2009.

Udział tej nadwyżki w dochodach bieżących wyniósł: 13,2 % w roku 2007, 11,9 % w roku 2008 oraz 10 % w roku 2009. Natomiast udział tej nadwyżki w dochodach ogółem kształtował się następująco: 12,2 % w roku 2007, 10,7 % w roku 2008 oraz 10 % w roku 2009. Wysokość tej nadwyżki jest istotnym czynnikiem wyznaczającym zdolność jednostki do inwestowania, ale nie jedynym. Bowiem ważnym wyznacznikiem tej zdolności jest również wielkość uzyskanych dochodów majątkowych. Łączna kwota wykonanych dochodów majątkowych oraz nadwyżki operacyjnej w stosunku do wykonanych wydatków majątkowych przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Nadwyżka operacyjna	1.303.171,57	1.324.978,62	1.165.491,56
Dochody ze sprzedaży majątku	16.084,71	-	42.522,03
ogółem	1.319.256,28	1.324.978,62	1.208.013,59
Wydatki majątkowe	2.846.765,75	3.323.977,04	483.892,87
Wskaźnik samofinansowania	46,34%	39,86%	249,64%

Z powyższej tabeli wynika w sposób jednoznaczny, iż wskaźnik samofinansowania w roku 2007 i 2008 był niski. Zatem realizacja szerokiego zakresu zadań inwestycyjnych wymagała dopływu środków z zewnątrz. W roku 2009 paradoksalnie wydaje się, że jednostka miała dobre zaplecze finansowe do realizacji zadań inwestycyjnych, jednakże stan faktyczny był inny, bowiem jednostka borykała się z brakiem środków i stąd niskie wykonanie wydatków majątkowych, a rok budżetowy 2009 zamknęła z wysoką kwotą zobowiązań.

Podstawowe dane o dochodach, wydatkach i wyniku budżetu Gm. Sokolniki w latach 2007-2009

Wyszczególnienie		2007		2008		2009		% wykonania planu			dynamika (rok poprz.=100)		struktura wykonania		
		Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	2007	2008	2009	2008	2009	2007	2008	2009
Dochody budżetowe															
	Udziały w podatkach dochodowych (PIT i CIT)	1 150 000,00	1 213 141,82	1 487 790,00	1 600 329,31	1 399 957,00	1 230 653,45	105,5	107,6	87,9	131,9	76,9	11,3	12,9	10,5
	Wpływy z podatków	1 294 758,00	1 373 243,31	1 598 600,00	1 463 798,69	1 617 480,00	1 294 871,03	106,1	91,6	80,1	106,6	88,5	12,8	11,8	11,1
	Wpływy z opłat	95 016,00	83 683,81	98 466,00	93 369,49	102 126,00	114 787,22	88,1	94,8	112,4	111,6	122,9	0,8	0,8	1,0
	Odsetki	26 400,00	29 807,36	25 525,00	31 661,47	30 015,00	26 406,90	112,9	124,0	88,0	106,2	83,4	0,3	0,3	0,2
	Dochody majątkowe (bez dotacji na inwestycje) wg ustawy o finansach publicznych	20 000,00	16 084,71	0,00	0,00	35 000,00	42 522,03	80,4	0,0	121,5	0,0	0,0	0,2	0,0	0,4
	Pozostałe dochody własne	771 412,87	765 246,85	755 841,00	697 702,27	697 348,00	675 129,87	99,2	92,3	96,8	91,2	96,8	7,1	5,6	5,8
Dochody własne razem		3 357 586,87	3 481 207,86	3 966 222,00	3 886 861,23	3 881 926,00	3 384 370,50	103,7	98,0	87,2	111,7	87,1	32,5	31,3	28,9
	Dotacje na zad.bieżące	1 694 484,33	1 628 570,83	1 844 762,99	1 787 165,83	1 755 946,60	1 744 427,88	96,1	96,9	99,3	109,7	97,6	15,2	14,4	14,9
	Dotacje na inwestycje	1 157 278,00	328 183,00	490 379,00	135 697,43	166 545,00	0,00	28,4	27,7	0,0	41,3	0,0	3,1	1,1	0,0
Dotacje razem		2 851 762,33	1 956 753,83	2 335 141,99	1 922 863,26	1 922 491,60	1 744 427,88	68,6	82,3	90,7	98,3	90,7	18,3	15,5	14,9
	Środki na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych	699 699,00	499 999,22	1 158 673,00	1 131 992,85	0,00	0,00	71,5	97,7	0,0	226,4	0,0	4,7	9,1	0,0
	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących	14 750,00	8 850,00	5 900,00	5 863,00	0,00	10 490,50	60,0	99,4	0,0	66,2	178,9	0,1	0,0	0,1
Środki na dofinansowanie zadań własnych pozyskane z innych źródeł razem		714 449,00	508 849,22	1 164 573,00	1 137 855,85	0,00	10 490,50	71,2	97,7	0,0	223,6	0,9	4,7	9,2	0,1
Subwencja ogólna razem:		4 770 609,00	4 770 609,00	5 466 372,00	5 466 372,00	6 561 604,00	6 561 604,00	100,0	100,0	100,0	114,6	120,0	44,5	44,0	56,1
w tym:	75801 - cz.oświatowa	3 350 543,00	3 350 543,00	3 761 498,00	3 761 498,00	4 196 113,00	4 196 113,00	100,0	100,0	100,0	112,3	111,6	31,3	30,3	35,9
	75807 - cz.wyrównawcza	1 399 992,00	1 399 992,00	1 672 340,00	1 672 340,00	2 265 750,00	2 265 750,00	100,0	100,0	100,0	119,5	135,5	13,1	13,5	19,4
	75831 - cz.równoważąca	20 074,00	20 074,00	32 534,00	32 534,00	59 775,00	59 775,00	100,0	100,0	100,0	162,1	183,7	0,2	0,3	0,5
	75802 - uzupełnienie dochodów gmin	0,00	0,00	0,00	0,00	39 966,00	39 966,00	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Dochody budżetowe ogółem		11 694 407,20	10 717 419,91	12 932 308,99	12 413 952,34	12 366 021,60	11 700 892,88	91,6	96,0	94,6	115,8	94,3	100,0	100,0	100,0
- dochody majątkowe (wg ufp)		1 876 977,00	844 266,93	1 649 052,00	1 267 690,28	201 545,00	42 522,03	45,0	76,9	21,1	150,2	3,4	7,9	10,2	0,4
- dochody bieżące		9 817 430,20	9 873 152,98	11 283 256,99	11 146 262,06	12 164 476,60	11 658 370,85	100,6	98,8	95,8	112,9	104,6	92,1	89,8	99,6
Wydatki budżetowe															
	wynagrodzenia i pochodne	4 517 642,87	4 435 728,40	5 211 720,28	5 057 798,31	5 565 959,59	5 197 477,12	98,2	97,0	93,4	114,0	102,8	38,9	38,5	47,3
	pozostałe wydatki bieżące	3 816 212,33	3 545 445,43	4 238 476,71	3 817 447,87	5 626 036,01	4 121 521,07	92,9	90,1	73,3	107,7	108,0	31,1	29,0	37,5
	obsługa długu	291 890,00	291 074,56	398 593,00	392 582,59	437 500,00	435 864,65	99,7	98,5	99,6	134,9	111,0	2,5	3,0	4,0
	dotacje	313 715,00	297 733,02	559 244,00	553 454,67	762 971,00	738 016,45	94,9	99,0	96,7	185,9	133,3	2,6	4,2	6,7
Wydatki bieżące Razem		8 939 460,20	8 569 981,41	10 408 033,99	9 821 283,44	12 392 466,60	10 492 879,29	95,9	94,4	84,7	114,6	106,8	75,1	74,7	95,6
	wydatki inwestycyjne	3 628 826,00	2 846 765,75	3 435 611,00	3 323 977,04	1 000 550,00	483 892,87	78,4	96,8	48,4	116,8	14,6	24,9	25,3	4,4
Wydatki majątkowe Razem		3 628 826,00	2 846 765,75	3 435 611,00	3 323 977,04	1 000 550,00	483 892,87	78,4	96,8	48,4	116,8	14,6	24,9	25,3	4,4
Wydatki ogółem		12 568 286,20	11 416 747,16	13 843 644,99	13 145 260,48	13 393 016,60	10 976 772,16	90,8	95,0	82,0	115,1	83,5	100,0	100,0	100,0
Dług publiczny ogółem (wg. Rb-Z)		x	6 472 245,84	x	7 210 816,66	x	6 653 763,87	x	x	x	111,4	92,3	100,0	100,0	100,0
w tym: zaciągnięte kredyty, pożyczki		x	6 376 980,29	x	7 071 178,50	x	6 398 172,58	x	x	x	110,9	90,5	98,5	98,1	96,2
zobowiązania wymagalne		x	95 265,55	x	139 638,16	x	255 591,29	x	x	x	146,6	183,0	1,5	1,9	3,8
Dochody ogółem - wydatki ogółem (nadwyżka/deficyt)		-873 879,00	-699 327,25	-911 336,00	-731 308,14	-1 026 995,00	724 120,72	80,0	80,2	-70,5	104,6	-99,02			
Dochody bieżące - Wydatki bieżące		877 970,00	1 303 171,57	875 223,00	1 324 978,62	-227 990,00	1 165 491,56	148,4	151,4	-511,2	101,7	87,96			
(Db-Wb+Dsm)		897 970,00	1 319 256,28	875 223,00	1 324 978,62	-192 990,00	1 208 013,59	146,9	151,4	-625,9	100,4	91,17			
Wskaźnik (Db-Wb+Dsm)/Do na koniec roku		7,7%	12,3%	6,8%	10,7%	-1,6%	10,3%								

5. Dług Gminy

Zadłużenie Gminy według sporządzonych przez Gminę sprawozdań Rb-Z stan zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń na dzień 31 grudnia 2007 roku, 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku przedstawiało się następująco:

Lp.	Tytuł zobowiązania	Stan na 31.12.2007	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2009
	Zobowiązania według tytułów dłużnych	6 472 245,84	7 210 816,66	6 653 763,87
1	Kredyty	4 913 236,12	4 185 877,20	3 512 871,28
1.1.	Długoterminowe	4 913 236,12	4 185 877,20	3 512 871,28
2	Pożyczki na prefinansowanie	1 463 744,17	975 301,30	975 301,30
3	Obligacje		1 910 000,00	1 910 000,00
4	Zobowiązania wymagalne	95 265,55	139 638,16	255 591,29
5	Wskaźnik zadłużenia z uwzględnieniem zadłużenia wynikającego z pożyczki na prefinansowanie	60,39	58,09	56,87
6	Wskaźnik zadłużenia (z wyłączeniem pożyczki na prefinansowanie)	46,73	50,23	48,53

Z powyższej tabeli wynika, że relacja długu Gminy do wykonanych dochodów budżetu na koniec 2007 roku ukształtowała się na poziomie 60,39 %. Jednakże po wyłączeniu spłat pożyczek na prefinansowanie zadań wskaźnik ten wyniósł 46,73 %, co oznacza iż zostały spełnione wymogi art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych tzn. próg ustawowy 60 % nie został przekroczony. W dwóch następnych latach wskaźnik zadłużenia kształtował się na wysokim poziomie, odpowiednio 58,09 % i 56,87 %. W roku 2008 po odliczeniu pożyczki na prefinansowanie wskaźnik ten wyniósł 50,23 %, a w roku 2009 – 48,53 %, czyli granica ustawowa nie została przekroczona. Niepokojącym zjawiskiem są zobowiązania wymagalne, które występowały na koniec wszystkich okresów, objętych analizą, co wskazuje na zachwianie płynności finansowej Gminy i jednocześnie świadczy o nieprzestrzeganiu zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art.35 ust.3, obowiązującej w 2009 roku ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych.

6. Zobowiązania niewymagalne Gminy

Na koniec roku 2009, oprócz zobowiązań wymagalnych, wliczanych do kwoty długu, Gmina posiadała zobowiązania niewymagalne. Łączna kwota zobowiązań na koniec 2009 roku osiągnęła wartość 2.607.001,56 zł i była ona 4,5 – krotnie wyższa niż na koniec 2008 roku i 3,5 – krotnie wyższa niż na koniec 2007 roku. Tak znaczny wzrost zobowiązań Gminy świadczy o pogarszającej się sytuacji finansowej jednostki. Z wyżej wymienionej kwoty - 2.351.410,27 zł

stanowiły zobowiązania niewymagalne. Zobowiązania te, o odroczonym terminie płatności, mogą stać się wymagalne, jeżeli Gmina nie uzyska środków z zewnątrz na ich uregulowanie. Stosunkowo niewysoka kwota zobowiązań wymagalnych na koniec 2009 roku świadczy o tym, że jednostce udało się przesunąć w czasie ciążące na gminie płatności. I tak na przykład na dzień 15 grudnia 2009 roku Gmina posiadała nieuregulowane faktury na kwotę 549.381,32 zł, które dotyczyły zadania pt. „Rozbudowa stacji wodociągowej z ujęciem wody w miejscowości Sokolniki”, które stałyby się wymagalne na koniec 2009 roku. Jednakże na podstawie aneksów do umów zawartych z wykonawcami inwestycji, terminy płatności faktur przesunięto na dzień 31 marca 2010 roku. Kształtowanie się zobowiązań Gminy przedstawia poniższa tabela.

Podstawowe informacje o wydatkach budżetowych i zobowiązaniach jednostek budżetowych Gm. Sokolniki w latach 2007-2009

Rok	Kwartał	Plan	Wydatki wykonane	Zobowiązania				Dynamika zobowiązań		
				ogółem	w tym wymagalne			ogółem	w tym wymagalne	
					ogółem	roku bieżącego	z lat ubiegłych		ogółem	roku bieżącego
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2007	1	11 304 256,00	2 916 602,32	496 018,57	226 508,55	121 382,43	105 126,12	56,8%	172,9%	97,6%
	2	11 510 141,00	5 725 107,93	550 322,90	160 373,95	151 029,50	9 344,45	110,9%	70,8%	124,4%
	3	11 978 971,07	8 344 883,93	374 847,33	229 439,67	229 439,67	0,00	68,1%	143,1%	151,9%
	4	12 568 286,20	11 416 747,16	733 960,49	95 265,55	95 265,55	0,00	195,8%	41,5%	41,5%
2008	1	14 265 933,00	3 427 769,31	656 321,66	330 984,22	285 324,44	45 659,78	89,4%	347,4%	299,5%
	2	15 514 002,02	7 192 493,90	206 672,58	82 879,55	82 879,55	0,00	31,5%	25,0%	29,0%
	3	15 050 206,04	9 814 293,56	222 182,14	137 064,11	137 064,11	0,00	107,5%	165,4%	165,4%
	4	13 843 644,99	13 145 260,48	574 743,91	139 638,16	139 638,16	0,00	258,7%	101,9%	101,9%
2009	1	12 420 651,00	3 047 099,81	564 256,35	254 642,17	243 119,06	11 523,11	98,2%	182,4%	174,1%
	2	12 563 069,70	5 672 860,46	792 361,01	388 986,05	381 817,08	7 168,97	140,4%	152,8%	157,0%
	3	12 537 582,34	8 431 168,64	643 798,15	385 158,69	385 158,69	0,00	81,3%	99,0%	100,9%
	4	13 393 016,60	10 976 772,16	2 607 001,56	255 591,29	255 591,29	0,00	404,9%	66,4%	66,4%

7. Program naprawczy Gminy Sokolniki

Gmina podjęła działania zmierzające do naprawy finansów jednostki. Przy współpracy firmy INWEST CONSULTING SA opracowano program naprawczy finansów Gminy Sokolniki, który został przyjęty uchwałą nr XXIX/205/2010 Rady Gminy Sokolniki z dnia 4 maja 2010 roku w sprawie przyjęcia programu naprawczego finansów gminy Sokolniki. Poprzednia uchwała w sprawie przyjęcia programu naprawczego, nr XXV/160/09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 4 grudnia 2009 roku, została uchylona. Z programu wynika, że szereg nieprawidłowości w wydatkowaniu środków dotacyjnych oraz wysoki poziom zadłużenia Gminy, związany z realizacją zadań inwestycyjnych, doprowadziły do sytuacji, w której Gmina zmuszona jest pozyskać środki pomocowe z budżetu państwa w celu „zrównoważenia przejściowego okresu braku możliwości regulowania własnych zobowiązań”. Gmina poprzez szereg działań naprawczych

planuje znacznie zwiększyć zdolność do pozyskiwania dochodów i obsługi zobowiązań. Planowane działania naprawcze będą polegały na realizacji konkretnych przedsięwzięć, m.in. na:

1. Eliminacji nieuzasadnionych wydatków, które według programu będą polegały m.in. na:

- ograniczeniu lub redukcji, ostatecznie utrzymaniu poziomu zatrudnienia pracowników administracyjnych,
- założeniu, że wynagrodzenia pracowników przez dwa kolejne lata pozostaną na poziomie roku bieżącego,
- ograniczeniu delegowania pracowników na różne wyjazdy i ograniczanie ryczałtów samochodowych,
- ograniczanie nowych wydatków inwestycyjnych.

2. Zwiększeniu dochodów Gminy z tytułu:

a) sprzedaży gruntów i nieruchomości:

- w miejscowości Sokolniki (15 działek x 10.000 zł);
- w miejscowości Pichlice (10 działek x 10.000 zł);
- budynku starego przedszkola w Walichnowach (po ukończeniu obiektu w Wiktorówku i przeprowadzeniu tam lokatorów) – 50.000 zł;
- gruntów w Ochędzynie Starym (35.000 zł);
- budynku zlewni mleka w Walichnowach (25.000 zł);
- mieszkań nauczycielskich w Pichlicach (15.000 zł).

b) podwyżek stawek cen wody i ścieków o 10%, wprowadzenie corocznie podwyżek stawek podatków i opłat lokalnych o 50% różnicy stawki ustawowej (różnica do roku poprzedniego) oraz uzyskanie dochodów z tytułu podatku od budynków mieszkalnych (przewidywany roczny dochód z tego tytułu -25.000 zł),

c) sprzedaży zbędnego sprzętu sportowego oraz samochodu do przewozu dzieci niepełnosprawnych z jednoczesnym dostosowaniem przewozów do obsługi przez jeden samochód.

3. Dodatkowe oszczędności zamierza się także uzyskać m.in. poprzez ograniczenie wydatków na oświetlenie uliczne oraz zakłada się reorganizację i zmniejszenie dotacji dla jednostki organizacyjnej Gminy funkcjonującej pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki.

Ponadto zakłada się prowadzenie negocjacji z wierzycielami w celu przesunięcia terminów płatności. W Programie tym zawarto harmonogram wdrażania planowanych działań naprawczych na lata 2010-2012.

W Programie zwrócono uwagę, że ma on za zadanie przedstawić niezbędne działania, które pozwolą uniknąć zagrożenia utraty płynności finansowej przez Gminę. Podkreślono również, że powstały majątek przyczynił się do poprawy warunków życia mieszkańców i będzie przynosił pozytywne efekty w latach następnych.

8. Działalność opiniodawcza i nadzorcza

W roku 2007 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi zbadało 20 uchwał i 9 zarządzeń, w roku 2008 – 25 uchwał i 10 zarządzeń, a w 2009 roku – 18 uchwał i 16 zarządzeń.

W wyniku działalności nadzorczej, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej stwierdziło:

1. w roku 2007:

- wszczęło postępowanie nadzorcze w sprawie uchwały nr VII/34/07 Rady Gminy Sokolniki z dnia 29 czerwca 2007 roku w sprawie zmiany budżetu Gminy na 2007 rok z powodu zwiększenia przychodów budżetu z tytułu planowanych do zaciągnięcia kredytów ponad ustalony limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek. Postępowanie nadzorcze w sprawie tej uchwały zostało umorzone w związku z wykonaniem postanowienia Kolegium.

2. w roku 2008 :

- nieważność uchwały nr XI/67/08 Rady Gminy Sokolniki z dnia 17 marca 2008 roku zmieniającej uchwałę nr XIV/73/04 Rady Gminy Sokolniki z dnia 30 listopada 2004 roku w sprawie zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, zmienioną uchwałą Rady Gminy Sokolniki nr IX/49/07 z dnia 15 listopada 2007 roku;
- wszczęło postępowanie nadzorcze wobec uchwały nr XI/61/08 Rady Gminy Sokolniki z dnia 17 marca 2008 roku w sprawie zmian budżetu Gminy na 2008 rok z powodu naruszenia prawa tj. nieustalenia limitu zobowiązań z tytułu emitowanych obligacji na finansowanie planowanego deficytu oraz na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów oraz nieistotnego naruszenia prawa z powodu stosowania niewłaściwej klasyfikacji budżetowej. Postępowanie nadzorcze w sprawie tej uchwały zostało umorzone w związku z wykonaniem postanowienia Kolegium ;
- nieważność uchwały nr XV/97/08 Rady Gminy Sokolniki z dnia 5 listopada 2008 roku w sprawie ustalenia opłaty targowej z powodu naruszenia prawa tj, art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych.

3. w roku 2009:

- nieważność uchwały nr XVIII/118/09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 26 lutego 2009 roku w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu Gminy Sokolniki dla podmiotów prowadzących niepubliczne przedszkola lub inne niepubliczne formy wychowania przedszkolnego.
- wszczęło postępowanie nadzorcze w sprawie uchwały nr XX/132/09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 4 czerwca 2009 roku w sprawie zmian budżetu Gminy na 2009 rok z powodu nieustalenia limitu zobowiązań z tytułu planowanych do wyemitowania papierów wartościowych. Postępowanie nadzorcze w sprawie tej uchwały zostało umorzone w związku z wykonaniem uchwały Kolegium ;
- wszczęło postępowanie nadzorcze w sprawie uchwały nr XXV/162/09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 4 grudnia 2009 roku w sprawie zmiany budżetu Gminy na 2009 rok z powodu dokonania zmian w budżecie skutkujących zwiększeniem prognozowanej kwoty długu na koniec 2009 roku i przekroczeniem relacji 60 %, wynikającej z art.170 ust.2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych. Kolegium wskazało, iż przedmiotowa uchwała została podjęta z naruszeniem prawa, jednakże nie nakazało dokonania zmian budżetu z uwagi na fakt, iż skończył się rok budżetowy, a jego moc wiążąca kończy się z upływem roku kalendarzowego.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi, oceniając wykonanie budżetu za I półrocze 2007 roku wydał opinię negatywną. Powodem wydania takiej opinii był fakt, iż kwota zaangażowania środków finansowych była wyższa od planu. Łączne przekroczenie kwoty zaangażowania środków finansowych w stosunku do planu wyniosło 123.943,35 zł. Skład Orzekający oceniając powyższe wskazał, że w trakcie realizacji budżetu zaciągnięto zobowiązania, przekraczając zakres upoważnienia ustawowego wynikającego z zaplanowanych kwot wydatków. Ponadto na koniec tego okresu sprawozdawczego wystąpiły również zobowiązania wymagalne. Za rok 2007 oraz za I półrocze 2008 roku i za rok 2008, Skład Orzekający wydał opinie pozytywne z uwagami. Na koniec powyższych okresów sprawozdawczych występowały zobowiązania wymagalne. Natomiast za I półrocze 2009 roku Skład Orzekający wydał opinię negatywną. Powodem wydania tej opinii było przekroczenie granicy 60 % stanowiącej relację prognozowanej kwoty długu Gminy do planowanych dochodów budżetu (60,99 %). Ponadto w opinii, Skład Orzekający zwrócił uwagę, że dokonano wydatku, będącego zwrotem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz w związku z tym zapłacono odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości. Na koniec tego okresu wystąpiły także zobowiązania wymagalne. Za rok 2009 opinia Składu Orzekającego była pozytywna z uwagą, dotyczącą występujących zobowiązań wymagalnych.

W 2008 roku Skład Orzekający wydał pozytywną opinię w przedmiocie możliwości wykupu przez Gminę Sokolniki obligacji o wartości 2.910.000 zł, planowanych do wyemitowania uchwałą nr XI/64/08 Rady Gminy Sokolniki z dnia 17 marca 2008 roku w sprawie emisji obligacji Gminy Sokolniki oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu, zmienioną uchwałą nr XIII/77/08 Rady Gminy Sokolniki z dnia 30 czerwca 2008 roku w sprawie zmiany uchwały nr XI/64/08 Rady Gminy Sokolniki oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu.

W roku 2009 Skład Orzekający wydał opinię z istotnymi uwagami w przedmiocie możliwości wykupu przez Gminę Sokolniki obligacji o wartości 1.700.000 zł, które zostały zaplanowane do wyemitowania uchwałą nr XX/133/09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 4 czerwca 2009 roku w sprawie emisji obligacji Gminy Sokolniki oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu, zmienioną uchwałą nr XXII/149//09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 10 września 2009 roku w sprawie zmiany uchwały nr XX/133/09 Rady Gminy Sokolniki z dnia 4 czerwca 2009 roku w sprawie emisji obligacji Gminy Sokolniki oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu. Z analizy przedłożonych dokumentów wynikało, że relacja długu Gminy na koniec III kwartału do planowanych dochodów osiągnęła poziom 59,72 %. Faktyczna kwota tego długu zwiększyła się ponadto o przypisane Gminie do zwrotu środki w wyniku rozwiązania umowy o dofinansowanie projektu pn. „Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne” w wysokości 776.408,28 zł, co relacji do planowanych dochodów zwiększyłoby ten wskaźnik do poziomu 66,04 %. Skład Orzekający w przedmiotowej opinii podkreślił, że emisja obligacji daje Gminie szansę na częściowe pokrycie istniejących zobowiązań finansowych. Natomiast brak środków pochodzących z emisji może pogłębić istniejącą niekorzystną sytuację finansową Gminy – a co za tym idzie – w istotnym stopniu ograniczyć możliwości realizacji ustawowo nałożonych na Gminę obowiązków w latach następnych.

9. Budżet Gminy Sokolniki na 2010 rok, według stanu na 31.03.2010 roku.

Zaplanowane dochody budżetu wynoszą 12.609.751,00. Z tej kwoty – 12.399.751,00 zł stanowią dochody bieżące, a 210.000,00 zł to dochody majątkowe, zaplanowane w § 0770- wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości. Na dochody bieżące składają się m.in.:

- wpływy z subwencji w wysokości 6.563.447,00 zł (52,1 % planowanych dochodów);
- wpływy z podatków w wysokości 1.770.042,00 zł (14,0 % planowanych dochodów);
- udział gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w wysokości 1.359.757,00 zł (10,8 % planowanych dochodów);

- dochody związane z realizacją zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie ustawami w wysokości 1.228.720,00 zł (9,7 % planowanych dochodów).

Wydatki budżetu zaplanowano na poziomie 12.951.683,00 zł. W tej kwocie mieszczą się wydatki bieżące na kwotę 12.201.492,00 zł oraz wydatki majątkowe w wysokości 750.191,00 zł. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wynosi 5,8 %. W wydatkach bieżących przewiduje się przeznaczyć m.in. kwotę:

- 6.176.677,16 zł na wynagrodzenia i składki od nich naliczane (47,7 % planu wydatków);
- 402.173,00 zł na dotacje na zadania bieżące (3,1 % planowanych wydatków);
- 368.400,00 na obsługę długu (2,8 % planowanych wydatków).

Roczny plan inwestycyjny obejmuje następujące zadania:

1. Budowa linii wodociągowej Walichnowy - 60.000,00 zł;
2. Rozbudowa stacji wodociągowej z ujęciem wody w miejscowości Sokolniki - 534.000,00 zł;
3. Modernizacja dróg gminnych - 15.000,00 zł;
4. Zakup wiaty przystankowej - 5.460,00 zł;
5. Budowa parkingu Walichnowy – 12.500,00 zł;
6. Budowa strażnicy OSP Sokolniki – 42.000,00 zł;
7. Renowacja ogrodzenia Zespołu Szkół w Starym Ochędzynie – 15.800,00 zł;
8. Budowa szamba w Zespole Szkół Tyble - 8.100,00 zł;
9. Zakup kotłów co do Zespołu Szkół w Starym Ochędzynie 40.000,00 zł.

Na rok 2010 nie zaplanowano do realizacji żadnych zadań wieloletnich.

Planowany deficyt budżetu wynosi 341.932,00 zł. Na rok 2010 zaplanowano przychody budżetu pochodzące wyłącznie z pożyczki z budżetu państwa w wysokości 1.850.000,00 zł. Rozchody budżetu związane ze spłatą rat kredytów i pożyczek kształtują się w wysokości 1.508.068,00 zł. W kwocie tej mieszczą się spłaty kredytów w wysokości 332.766,00 zł, spłata pożyczki w wysokości 975.302,00 zł na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz wykup papierów wartościowych w kwocie 200.000,00 zł.

Prognozowana kwota zobowiązań Gniny na koniec 2010 roku wynosi 6.740.105,00 zł. Na kwotę tę składają się zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji. Relacja powyższej kwoty do planowanych dochodów budżetu wynosi 53,45 %, co oznacza iż spełnione zostały wymogi art.170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych. Przypadające do spłaty w tymże roku 2010 raty zobowiązań długoterminowych wraz z odsetkami od tychże zobowiązań wynoszą 1.876.468,00 zł,

co w stosunku do planowanych dochodów budżetu daje 14,88 %. Wskaźnik ten nie przekracza normy ustawowej wynikającej z art.169 ust.1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych, ale jest bardzo blisko granicy 15 %.

Analiza uchwalonego budżetu wykazuje, że podjęte działania Gminy idą w kierunku spłaty ciążących na jednostce zobowiązań, przy jednoczesnym ograniczaniu frontu zadań inwestycyjnych. Planowaną do zaciągnięcia pożyczkę, w przeważającej części zamierza się przeznaczyć na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych obligacji. Jeżeli jednostka zrealizuje te założenia, to wymiernym efektem tych działań będzie zmniejszenie zadłużenia Gminy. Rezygnacja z realizacji zadań w cyklu wieloletnim zmniejszy z pewnością zapotrzebowanie jednostki na środki zewnętrzne (kredyty, pożyczki, obligacje) w latach następnych, co pozwoli na stabilizację finansów Gminy.

10. Podsumowanie

Udział wykonanych wydatków inwestycyjnych w wykonanych wydatkach ogółem w roku 2007 wynosił 24,9 %, w roku 2008 zwiększył się do 25,3 %, a w roku 2009 uległ radykalnemu obniżeniu, schodząc do 4,4 %. Z powyższego wynika, że w dwóch latach 2007 – 2008 Gmina charakteryzowała się wysokim poziomem inwestowania. Realizacja wydatków majątkowych w tak szerokim zakresie możliwa była tylko przy znaczącym udziale środków zewnętrznych, czyli kredytów, pożyczek czy też emitowanych obligacji. Udział środków własnych w finansowaniu inwestycji był niski, o czym świadczą prezentowane niżej wskaźniki. Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku Gminy w dochodach budżetu był niski i wynosił 12,3 % w 2007 roku, 10,7 % w roku 2008 i 10,3 % w 2009 roku. Niski był również wskaźnik samofinansowania inwestycji przez Gminę. Wynosił on 46,34 % w roku 2007 i 39,86 % w roku 2008. W roku 2009 jego wartość była co prawda wysoka (249,64 %), ale nie odzwierciedlała faktycznych możliwości Gminy, bowiem niskie wykonanie wydatków majątkowych było wynikiem braku środków na ich sfinansowanie.

Wysoki pułap zadłużenia Gminy byłby możliwy do udźwignięcia, gdyby realizacja zadań z udziałem środków unijnych przebiegała zgodnie z założonym planem. Tymczasem w wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w wykonywaniu tychże zadań, Gmina nie uzyskała środków unijnych na spłatę 3 pożyczek na prefinansowanie zadań na łączną kwotę 1.847.472 zł. Jedna z tych pożyczek pozostaje do spłaty w roku 2010 w wysokości 975.302 zł. Ponadto jednostce przypisano do zwrotu wcześniej uzyskane środki na realizację zadań z dofinansowaniem ze środków unijnych w łącznej kwocie 1.226.408 zł (kwota główna zobowiązania). Część tej kwoty – 450.000 zł wraz z odsetkami w kwocie 105.500 zł – została spłacona w 2009 roku. Pozostała kwota wraz z odsetkami planowana jest do spłaty w roku 2010.

Konieczność spłaty tych zobowiązań, a także wysoki poziom realizowanych inwestycji były powodem zachwiania płynności finansowej Gminy w 2009 roku, kiedy to jednostka nie posiadała środków na terminowe regulowanie zobowiązań. Realizacja budżetu w tymże roku spowodowała powstanie znacznych kwot zobowiązań zarówno wymagalnych jak i niewymagalnych.

Opracowany program naprawczy Gminy zakłada bardziej racjonalne gospodarowanie majątkiem Gminy oraz podjęcie działań zmierzających do uzyskania wyższych wpływów z podatków oraz ze sprzedaży mienia. Pożyczka z budżetu państwa o udzielenie której ubiega się Gmina, pozwoliłaby na spłatę ciążących na Gminie zobowiązań i w konsekwencji pozwoli na zachowanie płynności finansowej Gminy.

11. Zalecenia

W celu przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom oraz w celu zachowania płynności finansowej Gmina winna:

1. podjąć intensywne starania o uzyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, które są konieczne na uregulowanie najpilniejszych zobowiązań ciążących na Gminie,
2. dokonać przeglądu wydatków bieżących jednostki i ocenić, które z nich mogą być ograniczone bez szkody dla realizacji zadań Gminy,
3. konsekwentnie realizować opracowany program naprawczy, którego wykonywanie pozwoli na uzyskanie dodatkowych dochodów oraz ograniczenie wydatków,
4. ograniczać front realizowanych zadań inwestycyjnych do tych niezbędnych, których realizacja jest konieczna do wykonywania obligatoryjnych zadań Gminy,
5. w przypadku realizacji zadań inwestycyjnych winny być bezwzględnie przestrzegane procedury wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity z 2007 roku, Dz.U.Nr223, poz.1655 z późn.zm.).